

dász*) — az első hótól kezdve a *nyomozás*. Az igaz, hogy kissé fáradságos, de ha tekintjük a hasznot, mit vadóvás szempontjából csak egy nyest elpusztításával is végeztünk, úgy e fáradság szóba sem jöhet. Amellett pedig a bőr is még fizet, habár nem úgy, mint a boldog időkben, mikor még nem volt mind a prém, bőr és úgyszólván mindenféle meghamisítva s amikor a nyest bőréért bármelyik Aron ivadéka 8—10 forintot adott; ma alig érnek 3—4 frtot. De sőt továbbá maga e nyomozás is igen érdekes és sok titkát elárulja e rabló lovagnak. Különösen észélirányos egész friss havon nyomozni, ha pl. hajnalig esett a hó, miután ő még rossz időben is mászkál s ilyenkor már kevés ideje van arra, hogy esetleg nagyobb útat tegyen. Az eljárás igen egyszerű. Addig járunk az erdőben, különösen azon a helyen, ahol nyestet gondolunk, míg a nyomára akadunk. A nyomot azután követjük, míg csak valami üregbe be nem vezet. Ha azt megtaláltuk, akkor kifüstölhetjük; azaz fojtott tüzet csinálunk az üreg szájánál s a füstöt valami tárggyal az üregbe kényszerítjük. Igen alkalmas erre a helyzet, ha több üreg nyílik egymásba, mert ekkor gyufával kipahatoljuk a légáramot s a jó húzó helyen rakjuk a tüzet. A nyest gyakran, amint kis füst-szagot érez, a tűzön keresztül is azonnal kitör; néha azonban igen sokáig kibírja, úgy hogy az ember már azt gondolná, hogy nincs is a lyukban. Persze, el kell készülnie lenni a kijövetelére s vagy bottal le lehet ütni, vagy zsákba fogni, vagy agyonlőni stb; sokan kézzel fogják meg, de ez nem tanácsos, mert igen éles fogai vannak. — Ha nem akarunk a füstöléssel bajlódni, vagy esetleg az célhoz nem vezetne, akkor minden lyukat óvatosan s erősen betömünk, csak egyet hagyva nyitottan, melybe egy másfél méter hosszú, 30 cm. átmérőjű kis tönk felezése által nyert félhengerből készített kis vályút helyezünk; oldalait szintén erősen kitöltjük, hogy esakis a vályún keresztül legyen kimenet. E vályúcska közepe táján egy négyzet dm. lyuk van, melybe egy nehéz dorong egyik hegyezett vége épen beleillik s kis csakó keresztfácska nyele segítségével fent tartatik, úgy hogy ha a nyest a vályún keresztül akarva menni, a keresztfára rálép, a dorong a nyakára csúszik s megfojtja. Ily vályúcska alkalmazása mellett a következő napon a nyestet rendszeren már kivégezve találjuk meg benne, bár néha két napot is kihúz, míg csak az éhség ki nem kergeti. — Óvatosabban kell eljárni, ha nem üregbe, de fára mászott fel. Ha a fán fészket veszünk észre, bizvást belelőhetünk, mert valószínű, hogy ott lesz; ha ugyanazon fán nincs is fészek, a mi gyakoribb eset, úgy a közeli környéken kell ilyet keresnünk. Első teendőnk azonban, ha fára menekült, a fa körül egy nagy területet körben bejárni, hogy nem jött-e ismét le valamely más fán, mely esetben tovább nyomozandó. Ha nem jött le, úgy a körben bent lévő fák fészkeiben vagy odvas oduiban kell kutatnunk, míg rájövünk. Ha fészekben vagy valamely ágon vesszük észre, úgy egyszerűen lelőjük; de ha odvas fa üregébe ment, úgy az üreg bezúvekelendő s más helyütt kell lyukat vágni, mindig feljebb a volt üregtől; ha az ütött új lyuknál azt tapasztaljuk, hogy az üreg még feljebb visz, ezt is betömve, még feljebb ütünk egyet, addig míg rátalálunk; miután a nyest ilyenkor rendszeren az üreg legfelsőbb szélében lapul meg, ott rá is akadunk s kivégezhetjük. — A csapázásra vonatkozólag a fent elmondottakhoz hozzáadhatjuk még a következőket. Ha a hó az előző nap estéjén esett, ez a körülmény nem a csapázónak, de a nyestnek szolgál előnyére, a mennyiben legtöbbször csak ily esetben, a hosszú csapázás fáradsága árán lehet a nyestre ráakadni, mert nemcsak egyszerű csapázásról van szó ilyenkor, de esetleg azt az utat meg kell tenni, melyet az élénk vérű állat az éj folyamán bejárt. Legkedvezőbb a csapázásra, ha a hóesés már éjfél körül megszűnt; ellenben ha csak hajnalban állt el, vagy még tovább is tartott, akkor jobb a csapázásról lemondani, mert az elhagyott területen semmire sem lehet menni, részint mert

a csapák, va volnának is, behavazták, részint pedig mivel a nyest a zord időben korán tanyájára térvén, nyomokat utána nem találhatunk. — A csapázáshoz természetesen már korán reggel hozzá kell fogni, mert esetleg nagy út állhat a csapázó előtt. Legezélszerűbb mindjárt odatartani, ahol korábbi tapasztalás szerint nyesteket gyanítunk. Ha *fanyestról*, — vagyis nyusztról — van szó, akkor kizárólag az erdőben keresünk, mert ez a faj az emberi lakok közelét nem keresi, mint a közönséges nyest (kövi nyest) telente. Mindamelllett találhatjuk az erdőben ezt is, mert kirándulásaiból az erdőbe visszatér. De találhatunk görényt és menyétet is az erdőben, noha ez utóbbi, mint tudva van, a zárt erdőterületeket nem kedveli.

(Vége köv.)

Lakatos Károly.

Az „Arthemis“ golyós-fegyver.

Az 1900. év folyamán 2 ízben is ismertettem a „Vadászlap“-ban az általam konstruált különböző aczéلبurkos golyókra fűrt, 11—15 mmes Manlicher ismétlő-fegyvert, illetve 1 és 2 csövű Lancaster fegyvert s részletesen felsoroltam annak mesés — vadász-fegyver által eddigelé el nem ért — razáns röppályáját; csekély, majdnem észrevehetetlen visszlökését; a vadat nem ijesztő gyenge pattanását; minden eddigi fegyver, illetve golyót felülmúló rombolási és ölö képességét s a füst teljes hiányát, mely körülmény szinte nagyon fontos és rendkívüli előnyöket biztosít.

Mint hogy akkor részletes leírását adtam mindazon előnyöknek, melyek ezt a lövedéket és a hozzákészült fegyvert nemcsak az eddigi expressek elébe helyezi, de teljes joggal a jelenkor legjobb vadászfegyverévé teszi — nem akarok ismétlésbe esni s az olvasó közönséget ezáltal untatni, hanem rátérek egyenesen a 11·15 mmes Manlicher újított, esinosított alakjának, az Arthemisnek rövid ismertetésére.

Az egy régi és idáig megdöntetlen igazság, hogy az egyesövű golyós-fegyverek sokkal pontosabban lőnek, mint a kétesövű fegyverek, úgy a szomszédcső vibrációja, de különösen a csövek nem teljesen pontos, egyenközü összeforrasztása miatt, — s mégis a kétesövű golyós-fegyvernek sokkal több híve van, mint az egyesövűnek. Miért? Mert akár önvédelmi célból, akár a hibás lövés helyrehozása végett könnyen és gyorsan leadható — mindenféle töltés, tölténykeresgélés és beszorulás nélkül — a második lövés.

Mindezeket az előnyöket magában egyesíti az ismétlő fegyver; mely azonkívül, hogy 1 csövű s így nagyon pontosan lő, nemcsak 2 lövés gyors egymásutánban leadását teszi lehetővé, hanem egyszeri, egy mozdulatot igénylő töltés után 3—5 gyors lövést biztosít.

Igen ám! csak hogy a legtöbb ember nem elégszik meg azzal, hogy jó fegyvere van, hanem azt akarja, hogy szép, tetszetős is legyen.

Az ismétlő fegyvereknek pedig ott van a kiugró tölténytartójuk, ami bizony nem nagy diszével szolgál a fegyvereknek s ami a fő, nagyon szokatlan és sokaknál még a fegyver szokott fogását is akadályozza.

Igy azután, daczára annak, hogy a 11·15 mm.-es Manlicher a legideálisabb s a legmesszebb menő igényeket is kielégítő és olesó fegyver, nem sok követőre talált épen a szokatlan töltényszekrény miatt, hanem inkább rendelte a közönség az erre a lövegre fűrt 2-szeres árú dupla Lancaster fegyvereket, vagy pedig, aki sokalta az árt, nem rendelt semmit; az ismétlőt olcsónak, de csunyanak, a duplát szépek, de drágának találná.

Lauenroth András puskaműves (Budapest, Váci-u.), kinek az általam konstruált golyókra fűrt fegyverek kizárólagos gyártási jogát ajándékoztam — segíteni akarván ezen a bajon, addig törte a fejét, míg sikerült a 11 mm.-es Manlicher-szerkezeten egy olyan javítást feltalálni, mely szük-

*) Crauss G. (Vadászlap, 1892. pag. 102—103.)

ségtelenné teszi a töltényszekrény használatát s mégis 3—4 lövetű ismétlő fegyvert képvisel.

Ez a javított és csinosított ismétlőfegyver, melyet Lauenroth „Arthemis“ név alatt hoz forgalomba, egy nagyon kedves kis szerszám, melyre az ismétlőfegyverek legelkeseredettebb ellensége sem mondhatja rá, hogy nem szép.

Rövid, könnyű, pontosan és razánsan lő; kittingően ismétél és amellett egy igazán csinos kis egyesövűnek kinéző cserkészfegyver, melyről senki sem tenné föl — pusztá látás után — azt a rombolást, mit golyója a vad testében véghez visz.

Ennek a kis gyilkos játéknak még az az előnye is megvan, hogy minden kilőtt töltény újjal pótolható, annélkül, hogy az összes töltényeket ki kellene szedni, mint a rendes Manlichernél. A töltények az agyban vannak elhelyezve, egy ügyesen alkalmazott kettős rugó-kapocs tartja fogva, mely ellentáll az adogatórugó nyomásának.

Egészen beleszerettem ebbe a tökéletes és szép kis ismétlőfegyverbe s nem állhattam meg, hogy fel ne hívjam reá a golyós-vadászok figyelmét a saját érdekükben.

Gyöngyöshalászi Takách Gyula.

IRODALOM.

A VIHARÁGYÚZÁS KÉZIKÖNYVE. Irta *Vihar Győző*, a kiváló gazdasági és szőlészeti író, ki szakművei folytán és úgy is, mint a „Szőlészeti és Borászati Lap“ munkatársa, széles körben ismert névvel bír. Jelen úttörő munkája 194 oldalra terjed és 20 czim alá foglalva, egy elméleti, mint gyakorlati irányban kimerítően tárgyalja a viharágyúzás terén fölmerülhető kérdéseket s a gazdaközönségnek nagyon érthető irmodorban meggyőző érvekkel útmutatást nyújt. — Ez a könyv a viharágyúzás jelen kultuszában irodalmunkban hézagot tölt be s különösen mint úttörő munkával szerző nagy szolgálatot tett gazdaközönségünknek. — Érdekesen tárgyal minden czímet, minden kérdést és sok tekintetben állást foglal az eddigi nemzetközi kongresszusok megállapodásaival szemben s ez szembeeszkő, amikor a légyűrűt méltatja. — Nálunk e-ideig még senki sem foglalkozott olyan behatóan a viharágyúzás kérdésével, mint *Vihar Győző*, kinek fentebbi czímű elismerésre méltó érdemes munkáját a legmelegebben ajánljuk az intéző körök és gazdaközönségünk figyelmébe, mert sok megszívlelésre és tanulmányozásra méltó dolgot tartalmaz ez a könyv, mely 2 kor. 10 fill. beküldése mellett lapunk szerkesztőségében is kapható.

Szerkesztői üzenetek.

B. F. Az ú. n. betétesüvek nem kerültk el figyelmünket. Jövő számunkban tárgyalni fogjuk. — **M. B.** A revíziós új vadászati törvény-tervezet kezünk közt van. Hozzá fogunk szólni. — **Grf. T. A.** *Lakatos-féle viharágyúzás szerkesztőségünkben* is megrendelhetők. Van *gyűlés, gyűtacos és villamgyűjtés*. Tavaszkor kiállítás rendezünk belőlük. — **N. O.** Felhívjuk becses figyelmét intézetünk kiadványaira s bizományban tartott könyveinkre. A megrendeléseknek azonnal megfelelünk. Bekötési tábláink *pompásak!*

FOTO-CZINKOGRAFIAI MŰINTÉZET.

MŰVÉSZETI SOKSZOROSÍTÁSOK.

Clichék folyóiratok, könyvek, árjegyzékek és tudományos művek számára, kitűnő kivitelben, legjobb módszerek szerint előállítva.

Czím csakis: BUDAPEST, VI. ker., Király-utca 30. szám.

Jutányos árak.

TELEFON: 18—99.

Jutányos árak.

„A TERMÉSZET“ szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, II., Donáti-utca 7. dr. Lendl Adolf intézete.

Nyomatott Wesselényi Géza könyvnyomdájában Budapest, II., Zsigmond-utca 11—15.

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN MEGRENDELHETŐK A KÖVETKEZŐ KÖNYVEK:

— **Dr. LENDL ADOLF: Állatok kitömése** 3 kor. —

KOHAUT-LENDL: A mikroszkópi gyakorlat elemei, 2 kötet; együtt 9 korona.

MÉHELY LAJOS: Magy. denevérek monografiája 10 kor.

— **KOHAUT REZSŐ: Madárhatározó**, 4 korona. —

— **GYÖRFFY: Növénygyűjtésről** 60 fillér. —

LAKATOS KÁROLY: Magyarország orvmadarai, 3 kor;

— **A császármadár**, 1 kor.

TOVÁBBÁ MEGRENDELHETŐK UTÓBBI SZERZŐ MUNKÁI KÖZÜL MÉG:

A vadászhit; Vadászati és madarászati emlékeimből és a Természeti és vadászképek czímű.

Lapunk III., IV. és V. évfolyamához **bekötési táblák** megrendelhetők kiadóhivatalunkban.

A nemsokára kezdődő vadász-szezon alkalmából a t. vadászközönség szives figyelmébe ajánljuk

PREPARÁLÓ INTÉZETÜNKET.

Gondos, művészi preparáció, természethű kivitel, tartós munka, jutányos árak.

Az állatok lehetőleg friss állapotban és nyúzatlanul küldendők be annak megjelölésével, hogy miképen kívánják azok preparálását (állványra, falra, szőnyeg, fali dekoráció, tablettára, nyitott vagy csukott szárnyal, stb.) Nagyobb emlősök, (pl. medve, zerge, farkas, stb.) kizsigerelendők; csak 10 kilónál nehezebb csomagok küldendők vasúton (gyorsárúként). Pontos czímet és esetleg a vasúti állomás megjelölését kérjük.

Vasúti szállítmányba nem szabad levelet tenni; ezirányos ügy a szállítólevélre mint a csomagra ráírni: „friss állat kitömésre“.

Vadászterületek bérbeadásáról szóló hirdetések, valamint egyéb vadászati hirdetések

előreláthatóan jó sikerre vezetnek. Kérjük azokat idejekorán kiadóhivatalunknak beküldeni. Olvasható írást kérünk.

Jutányos díjszabás.

„A TERMÉSZET“ VI. évfolyamára (kezdődik f. évi szeptember hó 1-én) szívesen fogadjuk az előjegyzést, illetőleg előfizetést. A régebbi évfolyamok közül még kapható teljes példányokban a III. IV. és az V.

Néhány eleven uhu, egészséges, vadászati czelokra jutányos áron kapható intézetünkben.